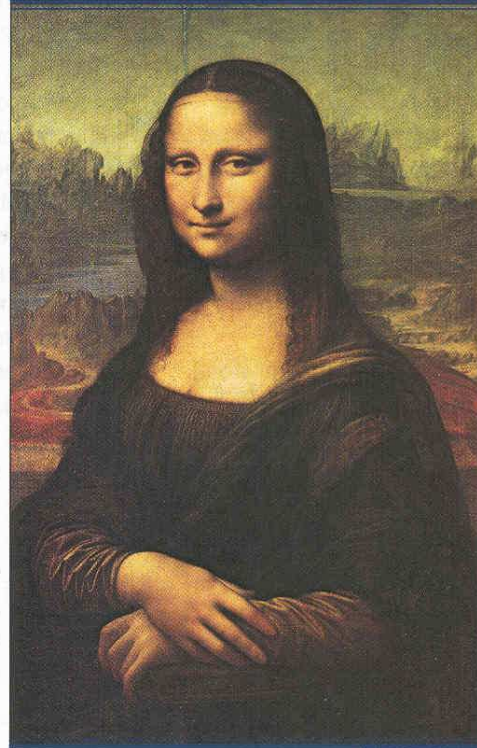

Begrippen

allochtoon
 autochtoon
 concurrentie
 humanisme
 ontdekkingsreizen
 Opstand
 protestant
 Reformatie
 Renaissance
 rooms-katholiek
 Vroegmoderne Tijd

BRON 34

Mona Lisa (Leonardo, 1505).

BRON 35

Uit een gedicht (16e eeuw):
 De meisjes van fatsoen
 Gaan alles op z'n Brabants doen
 Op z'n Brabants zetten zij hun kap
 Brabants is het hoedje met oorlap
 Op z'n Brabants zeggen ze 'Ja voor-
 waar'
 Brabants praten ze allegaar
 Op z'n Brabants, op z'n Brabants
 Amsterdamse meisjes leg mij eens uit
 Schaam je je soms voor de Hollandse
 botheid?

BRON 36

Uit een boek (1962; zie ook bron 33):
 Gerard Kremer (1512-1594) was een
 kaartenmaker uit Antwerpen, die zijn
 achternaam vertaalde in Mercator
 (Latijn voor marktkramer). De kaarten
 van Ptolemaeus vormden zijn grote
 voorbeeld. Omstreeks 1540 werd
 Mercator gearresteerd op verdenking
 van protestantisme. Na zijn vrijlating
 vertrok hij naar Duisburg (Duitsland).
 Daar maakte Mercator kaarten waar-
 bij hij de bolle vorm van de aarde vol-
 gens een nieuw systeem overbracht
 op het platte vlak. Deze kaarten
 maakten het reizen overzee veel beter
 mogelijk. Mercator noemde zijn kaar-
 tenverzameling 'Atlas', naar de drager
 van het hemelgewelf uit de Griekse
 mythologie. In Amsterdam verzorgde
 Hondius een fraaie uitgave van
 Mercators atlas.

BRON 37

Uit een Portugees reisverslag (1504):
 Op 11 september wachtten we bij
 Kaap Delhi op de Arabische schepen
 om ze te vernietigen zodat alleen de
 koning van Portugal de specerijen kon
 halen. Daarna veroverden we een
 schip uit Mekka met 380 mannen,
 vrouwen en kinderen. We namen de
 koopwaar en wel 12.000 dukaten en
 staken het schip met al dat volk in
 brand. Op 20 oktober gingen we aan
 land in Cananor. De koning ontving
 ons met groot vertoon en bracht twee
 olifanten mee en beesten die ik niet
 ken. We kochten er allerlei specerijen.